



תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמא שליט"א
לפרשת השבוע



פרשת שלח



פרשת שלח

**"שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר
אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל"**

**אדם שרואה את עצמו כשליח של
הקב"ה בעולם הזה יש לו הצלחה
בשליחותו ובמעשי ידיו**

בפרשת השבוע רואים את כל עניין המרגלים, המרגלים היו נשיאים של עם ישראל, אנשים גדולים בתורה וביראת שמיים עם מעשים טובים ביותר. המרגלים הולכים לרגל את ארץ ישראל וכשהם חוזרים הם מביאים את דיבת הארץ רעה, שהגויים שגרים בארץ ישראל חזקים ואפילו אמרו "לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" כביכול ח"ו יותר חזקים מהקב"ה. אומרים המרגלים שבארץ יש בעיות וקשיים, דברים לא פשוטים וחמורים שאי אפשר לשער ולתאר.

נבוא ונשאל איך אנשים כאלו גדולים שזכו לעמוד בהר סיני ולראות את מתן תורה ולשמוע את הקב"ה, ראו את קריעת ים סוף שהיה הנס הגדול שהיה בהיסטוריה שהים נקרע לשנים עשר

חלקים, ראו את עשרת המכות, את המן ובארה של מרים, את ענני הכבוד, אם כך איך המרגלים עומדים ואומרים כאלה דברים על הגויים בארץ שהם בשר ודם שח"ו חזקים מהקב"ה?

אלא אולי אפשר לבאר ולומר יסוד גדול שצריך להיות טמון בנפש של כל אחד ואחד מאיתנו וצריך ללכת איתנו בכל עניין ועניין, אומרת הגמרא (ברכות לד:) המתפלל וטעה סימן רע לו ואם שליח צבור הוא, סימן רע לשולחיו מפני ששלוחו של אדם כמותו. אדם שהתפלל ונפלה טעות בתפילתו זה לא טוב ואם הוא שליח צבור שטעה, צריכים לחשוש כל הציבור וגם השליח ציבור משום שהוא השליח של כל הכלל וברגע שהוא לא מצליח בשליחות והוא טועה, זה סימן שהשליחות ששלחו אותו לא הייתה הגונה או בלב שלם בצורה נקייה, אלא היה שם פגם ומשהו לא טוב.

אם כך שליחות זה דבר לא פשוט והכוח של המשלחים נהיה הכוח של האדם, אם היו למשלחים כוונות טובות וטהורות אז גם לשליח יש כוח לעשות דברים גדולים וטובים, אבל אם למשלחים אין כוונות טובות ואין טוהר הנפש והמחשבה, אז גם בשליחות ובמעשי ידיו של השליח חלים פגמים ודברים לא רצויים.

וכך אנו רואים מה שקרה אצל המרגלים, לקב"ה הייתה מחשבה לשלוח לרגל את ארץ ישראל ועם ישראל לקחו את המרגלים וציוו אותם לרגל את ארץ ישראל. היה הבדל בין השליחות של הקב"ה לבין השליחות של משה ובין השליחות של עם ישראל. השליחות של הקב"ה הייתה שליחות טהורה וקדושה להרגיע את ליבם של עם ישראל וזו דרך העולם ומהלכי מלחמה שבודקים את המקום לפני שיוצאים למלחמה. הדעת של משה רבנו זו דעת קדושה, ללכת לעשות ריגול קדוש בדרך השם איך שמתנהגים בשליחות קדושה וטהורה. אבל במחשבה של עם ישראל ללכת לרגל את ארץ ישראל היו פגמים גדולים.

לכן מכיוון שעם ישראל מינו את המרגלים ללכת לרגל, הם נתנו במרגלים כוח שלילי והחדירו בהם כוח רע ללכת ולטעות את כל הטעויות שיש בעולם. אם המרגלים היו הולכים בשליחות של משה או של הקב"ה היו מצליחים, משום שהלכו בכוח השליחות של עם ישראל שהיה להם פגם במחשבה, השליחות הייתה פגומה ולא ישרה ולכן עם כל קדושתם וטהרתם של המרגלים נכשלו והביאו את דיבת הארץ רעה, התדרדרו עד הדיוטא התחתונה והנמוכה ביותר.

אבל יהושע בן נון שהלך בשליחותו של משה חזר טוב, כלב בן יפונה שהלך בשליחות המקום חזר טוב, שאר המרגלים שהלכו בשליחות של כלל עם ישראל והיה פגם בשליחות, הביאו את דיבת הארץ רעה ועשו חורבן והרס גדול שעד היום אנחנו בוכים ומצטערים על החורבן של אותו ריגול שהלכו המרגלים לרגל את ארץ ישראל.

אם כך צריך לדעת יסוד גדול, כל דבר שהמשלח פגום השליחות של השליח פגומה, כל שליחות שהמשלח טהור הוא נותן כוח לשליח לעשות שליחות טהורה. מפה ילמד האדם יסוד גדול לחיים שלו, אדם שבחיייו הפרטיים מרגיש את עצמו כשליח של הקב"ה לתקן עולם במלכות שדי וכל מה שעושה אומר שהוא שליח של הקב"ה, אז יש לו הצלחה ויד השם איתו ובכל אשר פונה משכיל ומצליח. אבל אדם שהולך ועושה את השליחות שלו בעולם הזה על אינטרסים ועל דברים אחרים, השליחות שלו בוודאי לא מושלמת ובוודאי לא מוצלחת. כל מה שהאדם עושה בחיים שלו עליו לחשוב בראש שלו שעושה את זה לכבוד הקב"ה, שהוא שליח של הקב"ה בקדושה וטהרה ואז תהיה לו הצלחה וברכה במעשי ידיו.

יש סיפור שמסופר על אחד הרבנים הגדולים ראש ישיבה גדול, שהבטיח לאחד התלמידים שלו

שיבוא לחתונה של הבן שלו. הגיעה החתונה ואותו ראש ישיבה לא יכל לבוא, הוא קרא לאחד הרבנים בישיבה ואמר לו שילך במקומו לחתונה. אותו רב הלך במקום הראש ישיבה לחופה ונשאר עוד הרבה זמן בחתונה עד לאחר שהסתיים הכל. שאלו אותו למה הרב נשאר עד עכשיו בחתונה, ענה להם הרב בגלל שאני שליח של הרב הגדול ושלוחו של אדם כמותו וזכיתי להיות כמה שעות כמו אותו רב גדול, לכן אני רוצה להיות ולשבת כדי להיות עוד כמו הרב הגדול כי זה משפיע עלי שפע גדול בגלל ששלוחו של אדם כמותו.

צריך לדעת יסוד גדול, אם אנחנו חיים בעולם בהרגשה ובהבנה שאנחנו שליחים של הקב"ה יש לנו ידא אריכתא של הקב"ה והצלחה במעשי ידינו. אם אנחנו חיים על תאוות או רצונות ומחשבות, חיים מיום ליום ומרגע לרגע, אין לנו את הכוח של הקב"ה ולכן המרגלים נכשלו כי היו שלוחים של עם ישראל שהיו עם כוונות פסולות ולא טובות.

**"שֶׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר
אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל"**

**שליחות שנעשית לא בנפש חפצה
ושלימה לא תצליח**

אנחנו רואים בפרשת השבוע, המרגלים הולכים לרגל את ארץ ישראל ומביאים את דיבת הארץ רעה, אומרים דברים קשים על ארץ ישראל. צריך להקשות קושיה חזקה איך אפשר להעלות על הדעת שהמרגלים שלא היו אנשים פשוטים, אלא היו צדיקים אנשים גדולים בעלי מעמד שנבחרו בצורה פרטנית אחד אחד, איך הם עומדים ומדברים את כל הלשון הרע על ארץ ישראל, איך אפשר להבין את זה?

אז אולי אפשר לפרש ולומר יסוד גדול שצריך לקחת לחיים שלנו, מתי שהאדם הולך בשליחות של מישהו לעשות משהו, אם המשלח לא עם כוונה טהורה ושלימה לא עם כוונה לשם שמיים, פשוט שהשליח יטעה בשליחות שלו ויעשה אותה בצורה לא נכונה, בצורה מקולקלת ומעוותת. ברגע שאדם לוקח שליח שיעשה בשבילו מספר דברים, אם המשלח לא הגון ושלח את השליח במחשבות לא הגונות, השליח בטוח יכשל בשליחות ומאותה

שליחות יצא נזק גדול ביותר. אבל אם המשלח אמר את השליחות בצורה נכונה והמחשבות שלו היו טהורות ונכונות בטוח שהשליחות הזו תצא נכונה, הגונה וטובה. זה תלוי במשלח איך התנהג ואיך שלח את השליחות.

וכך רואים אצל אברהם אבינו, מתי שאברהם אבינו רצה לקחת אשה ליצחק הוא הזהיר את אליעזר העבד שלו אזהרות קשות ביותר, אברהם אבינו קידש את עצמו ושלח את אליעזר בשליחות נאמנה ונכונה ביותר כי ברגע שהמשלח שולח את השליחות בצורה נכונה וטובה, השליחות בטוח מצליחה. ברגע שהמשלח שולח בצורה לא נכונה בטוח אותה שליחות נכשלת ויוצא ממנה נזק וחורבן גדול ביותר.

על פי זה אפשר לפרש ולומר, בני ישראל באו למשה רבנו וביקשו ממשה שהם רוצים ללכת לרגל את ארץ ישראל, הקב"ה אומר למשה "שִׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים" לא שליחות של עם ישראל כי השליחות של עם ישראל הייתה פגומה, הדעת שלהם לא הייתה שלימה עם מחשבות אחרות להיכנס לארץ ישראל, רצו להישאר במדבר ששם היה להם את המן וכל הנוחות. הם שלחו שלוחים לא בצורה נכונה ונקיה והדבר הזה בטוח היה צריך להיכשל. לכן הקב"ה אמר למשה רבנו "שִׁלַח לָךְ" שהשליחים

יהיו שלך ולא שליחים של עם ישראל, כי אם הם שליחים של עם ישראל ודאי הם יכשלו ויצא חורבן ודבר לא טוב.

ומפה צריך ללמוד יסוד גדול, כל פעם שאדם שולח שליח לעשות שליחות מסוימת עליו להשתדל בכל כוחו מתי שעושה את השליחות שתהיה בלב שלם ובטוהר הנפש, בנקיות ובזכות גדולה. כי אם האדם יעשה את השליחות כך, בטוח שהשליחות תצליח. אבל אם האדם עושה את השליחות לא בנאמנות ולא בנקיות, השליחות של אותו אדם בוודאי לא תצליח ויצא ממנה נזק גדול. אם כך, כל החורבן שיצא לעם ישראל יצא בגלל השליחות והמשלחים שבני ישראל שלחו את המרגלים בשליחות לא טהורה, שוודאי דבר זה יביא לכשלון כמו שלבסוף קרה.

**"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר
אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל"**

**שליחות המרגלים נמשכה מדעתנו של
משה רבנו לדחות את יום מתן תורה**

בפרשת השבוע אנו רואים דבר של פלא גדול, המרגלים שהיו אנשים גדולים וצדיקים וכל אחד

מהם היה נשיא בעם ישראל הביאו את דיבת הארץ רעה, דיברו לשון הרע על ארץ ישראל. דבר זה גרם חורבן גדול ביותר והקב"ה מעניש את עם ישראל **"בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תָּרַתֶּם אֶת הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם לְשָׁנָה יוֹם לְשָׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת עֹונֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה"** (במדבר יד, לד) כנגד כל יום שהיו בארץ ישראל וריגלו אותה, לא הביאו את התוצאות הנכונות אלא דיברו לשון הרע, הקב"ה הוסיף שנה להישאר במדבר וכך נגזר על אבותינו להיות במדבר ארבעים שנה.

עם ישראל היה צריך מיד להיכנס לארץ ישראל, אבל בגלל שהמרגלים הביאו את דיבת הארץ רעה, מהלשון הרע הזה הקב"ה הוסיף ארבעים שנה לבני ישראל להישאר במדבר. נבוא ונשאל מאיפה שורש החטא של המרגלים, מאיפה באה הטעות הקשה של עם ישראל לחטוא וליפול בעצת המרגלים, הרי המרגלים לא היו אשמים לבד שהביאו את דיבת הארץ רעה אלא היו שותפים יחד עם עם ישראל, כי מתי שהאדם שולח שליח לעשות שליחות והמשלח לא בדעת נקיה ובמחשבה טהורה, הוא משרה כוח הפועל בנפעל ונותן לשליח כוח לעשות את השליחות לא נכונה ולטעות בשליחות.

אך אדם טהור וצדיק עם מחשבות הגונות ששולח אדם לעשות שליחות, אז השליחות של

השליח תהיה טובה וישרה. זה מה שקרה למרגלים, כלל עם ישראל ששלחו אותם לרגל את ארץ ישראל לא היו טהורים במחשבה, משום כך המרגלים נכשלו וחטאו והביאו דיבת הארץ רעה.

יש יסוד גדול ופירוש מפחיד מהיכן הגיע שורש חטא עם ישראל וחטא המרגלים שהביאו את דיבת הארץ רעה, התורה אומרת "שֶׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיָּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" ורש"י אומר במקום שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח. הקב"ה אומר למשה רבנו אתה תשלח לדעתך, אני לא מצווה אותך לשלוח מרגלים, אם אתה רוצה לשלוח מרגלים תשלח מרגלים, הקב"ה מעביר את הסמכות וההחלטה למשה רבנו שיחליט ויקבע ויעשה מה שהוא חושב לדעתו.

צריך להקשות הרי בכל התורה הקדושה הקב"ה מצווה את משה תעשה או לא תעשה, כן או לא, לא מצאנו בתורה הקדושה שהקב"ה אומר למשה רבנו לדעתו ושהוא יחליט והוא יחשוב, אם כך מדוע רק פה הקב"ה מגלגל את הדבר הזה למשה ושהוא יחליט ויקבע? אם הקב"ה רוצה מרגלים אז לשלוח מרגלים, אם הקב"ה לא רוצה מרגלים אז לא לשלוח. למה פה בעניין המרגלים פתאום יש משהו חריג משאר המצוות שהקב"ה אומר למשה רבנו את דעתו והוא יחליט אם כן לשלוח או לא לשלוח,

מה שונה עניין המרגלים משאר המצוות? ועוד דבר צריך לדקדק ולהבין למה רש"י נוקט בלשון לדעתך, למה לא אמר לרצונך?

אלא אולי אפשר לבאר ולומר יסוד גדול, הגמרא אומרת (שבת פז.) שמשנה רבנו הוסיף יום אחד מדעתו, הקב"ה רצה לתת את התורה ביום ו' סיון ואומרים רבותינו הקדושים שמשנה רבנו הוסיף יום אחד מדעתו ואמר לא ביום ו' בסיון תינתן התורה, אלא ביום ז' בסיון שזה היה על דעתו של משה רבנו בלבד והקב"ה קיבל מה שמשנה רבנו אמר ונתן את התורה ביום ז' בסיון. מפה רבותינו למדו שהכוח של חכמים גדול שגם אם הקב"ה רוצה דבר, יש כוח לחכמים ולבית דין לשנות את הרצון של הקב"ה, אם כך נתינת התורה ביום ז' בסיון הייתה לדעתו של משה רבנו שדחה את זה.

מובא במדרש (איכה רבה א, כט) שמיום י"ז תמוז עד ט' באב זהו זמן מסוכן שיש בו מזיקים רבים וקטב מרירי שזו רוח רעה ששולטת בכל דבר וצריך שמירה רבה. זה זמן שיש שטן גדול ומידת הדין מתוחה ונמצאת בעולם, לכן אומר השו"ע (ארי"ה תקנ"א, יח) אדם שמכה את הילד שלו צריך להיזהר שלא להכות אותו בצורה מסוכנת, כי כל מכה יכולה לגרום לדבר לא טוב, אדם שעושה עסק לא יעשה עסק חדש בימים האלה. אדם שיוצא לדרכים

ישתדל להימנע ולא לצאת לדרך בזמן הזה, אדם שיש לו משיפט בזמן הזה ינסה לדחות אותו. כי זה זמן שיש בו כוח למלאך של עשו על עם ישראל, זמן לא כ"כ טוב לאדם ולא יעשה שום דבר חריג וחדש שרוצה לעשות וימנע ויזהר זהירות גדולה ביותר מלהיכנס לשום עניין של סכנה או עניין של מתח כי השטן מתוח באותו זמן.

על פי זה אפשר לבאר ולומר, משה רבנו ביקש מהקב"ה לדחות את התורה ביום אחד מיום ו' בסיון ליום ז' בסיון, אם משה רבנו לא היה דוחה ביום אחד אז התורה הייתה ניתנת ביום ו' בסיון ואז משה רבנו היה עולה לשמיים ארבעים יום להוריד את התורה והיה יורד יום אחד לפני י"ז בתמוז, לפני הזמן הקשה שבו עשו בני ישראל את העגל ואמרו עליו "אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות לב, ד).

אם היה נותן משה רבנו את התורה מתי שהקב"ה רצה, לא היו בני ישראל נכנסים ליום י"ז בתמוז שמידת הדין מתוחה בו וקטב מרירי נמצא בו, זמן קשה שנכשלים בו וקורים בו דברים לא טובים, לא היו עושים את העגל ומשה רבנו לא היה שובר לוחות. גם לא היה צריך לשלוח את המרגלים לרגל את ארץ ישראל, משום שהתורה הייתה נשאת רק הלוחות הראשונים והיה נגזר על עם ישראל להיכנס

לארץ ישראל ומשה רבנו יכנס לארץ ישראל והתיקון השלם יהיה, כל הדברים הטובים ביותר.

אבל בגלל שמשה רבנו הוסיף יום אחד בדעתו ליום ז' בסיון וכך הגענו עד י"ז בתמוז, היום הקשה שגרם לחורבן שבני ישראל חטאו בעגל ונשברו הלוחות, נגזרו על עם ישראל גזירות קשות ועל זה אמר הקב"ה למשה רבנו "שֶׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים" לדעתך, על אותה דעה שלו שהוסיף יום אחד לקבל את התורה ביום ז' בסיון, זה מה שדרדר והביא את המצב שרוצים לשלוח מרגלים. לכן הקב"ה אומר למשה רבנו שלח לך לדעתך, כי זה לא כמו כל המצוות כולם. שליחת המרגלים באה רק בגלל דעתך לדחות את מתן תורה מיום ו' סיון ליום ז' בסיון, לכן לדעתך עכשיו גם צריך לשלוח מרגלים לרגל את ארץ ישראל, כי עם ישראל כבר לא אותו עם שהיה לפני חטא העגל.

עם ישראל לפני חטא העגל הגיעו לדרגה כמו של אדם הראשון בבריאת העולם לפני שחטא ואכל מעץ הדעת. אחרי שנכנסו ליום י"ז בתמוז וחטאו בחטא העגל, הגיעו למצב שהעולם היה לאחר חטא העגל ואז הקב"ה אומר למשה שילכו על דעתו לתור ולרגל את הארץ, כי זו לא דעתו של הקב"ה אלא נמשך מהדעה הראשונה להוסיף יום אחד מדעתו של משה רבנו, כך התדרדרו המרגלים

והביאו את דיבת הארץ רעה וכל הדברים הקשים והרעים שקרו.

"שֶׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן"

**רמז הקב"ה למרגלים שגם בארץ ישראל
יוכלו לחיות בצורה ניסית בדרך טבע**

התורה הקדושה מספרת לנו בפרשת השבוע, הקב"ה אומר למשה רבנו **"שֶׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן"** הקב"ה מבקש ממשה רבנו שישלח מרגלים לרגל את ארץ כנען, קושיה ראשונה אפשר להקשות למה התורה הקדושה קוראת לארץ ישראל ארץ כנען, שהתורה תאמר **"וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן"**, כל פעם שמשבחים את ארץ ישראל זו זכות גדולה ביותר, משה רבנו ויוסף הצדיק על זה שלא הקפידו בלשון על הכבוד של ארץ ישראל נענשו, אם כך מדוע פה בפעם הראשונה שמתחיל הקשר לארץ ישראל הקב"ה אומר למשה רבנו לתור את ארץ כנען?

אלא אפשר לפרש ולומר יסוד גדול על פי המובא במדרש (ילקוט"ש במדבר, יג) ראה הקב"ה שאין לישראל זכות שיכנסו לארץ, נזכר ליצחק שנוולד לאברהם בן מאה שנה ושרה בת תשעים שנה, וכנען כ' עשרים נ'

חמישים הרי מאה ותשעים שנה. מתי שעם ישראל עמדו להיכנס לארץ ישראל, הקב"ה ביקש וחיפש זכויות לעם ישראל והזכות שעמדה להם היא ארץ כנען. אומר המדרש כשאברהם אבינו עשה ברית מילה ליצחק הוא היה בן מאה שנים ושרה אמנו הייתה בת תשעים וביחד יוצא מאה ותשעים, אם ניקח את המילה כנע"ן בגימטריא גם מאה ותשעים. בכוח של אברהם שהיה בן מאה ושרה שהייתה בת תשעים ועשו ברית ליצחק וזה בגימטריא כנע"ן, זכו בני ישראל זכו להיכנס לארץ ישראל ולרשת אותה.

נבוא ונשאל מה הפירוש שבזכות הברית שעשו אברהם ושרה ליצחק זכו בני ישראל לארץ ישראל, וכי חסרות זכויות לעם ישראל, הרי היה לעם ישראל את שלושת האבות, משה ואהרן, כל הצדיקים והקדושים, הייתה להם את התורה הקדושה שקיבלו במתן תורה, אם כך למה דוקא בזכות הברית מילה של אברהם שהיה בן מאה ושרה שהייתה בת תשעים זכו לארץ כנען ולא בזכות מצוה אחרת?

אלא אנחנו רואים המרגלים היו הנשיאים של עם ישראל, היו אנשים צדיקים וגדולים. אם כך איך הלכו לארץ ישראל והביאו את דיבת הארץ רעה, אלא רבותינו הקדושים אומרים שלמרגלים הייתה בעיה יסודית עם ארץ ישראל. המרגלים אמרו אנחנו עכשיו במדבר ויש לנו פה את המן, לחם של

מלאכי השרת. יש לנו את ענני הכבוד ששומרים עלינו, יש לנו את בארה של מרים, כל הקדושה והטהרה נמצאת במדבר. ויותר מכך, המרגלים ידעו שאיך שיכנסו לארץ ישראל משה רבנו עתיד למות מהעולם, כמו שאלדד ומידד התנבאו במחנה משה מת ויהושע מכניסם. אמרו המרגלים למה אנחנו צריכים להיכנס לארץ ישראל שכל אחד יצטרך לעבוד ולהזיע על הפרנסה שלו, ועוד יש ארבע עשרה שנים של כיבוש הארץ וחלוקת הארץ, זה ביטול תורה גדול ועצום שאין כדוגמתו.

אמרו המרגלים נשב פה במדבר נלמד תורה ונקדש את עצמנו, לא צריך להתקלח, לא צריך להחליף בגדים, ענני הכבוד היו מנקים את הגוף שלהם ואת הבגדים שלהם. לא צריך לאכול כי היו אוכלים את המן. למה ללכת להתמודד בארץ ישראל עם פרנסה, עם בריאות, הכל במדבר מסודר ולא צריך את ההתמודדות הזו. לכן המרגלים סברו שלא צריך ללכת לארץ אלא להישאר במדבר כי במדבר יש יותר רוחניות, יש תורה יש קדושה ואין יצר הרע, זה המקום הטוב ביותר להישאר, זה היה השורש והמחלוקת של המרגלים לא להיכנס לארץ.

אבל צריך לדעת יסוד גדול בחיים שעלינו לדעת אותו טוב מאוד, יש לנו בחיים נס שזה דבר גדול שהוא מעל הטבע, ויש לנו את הטבע. הטבע

מתחלק לשני מסלולים, מסלול אחד זה הטבע הפשוט והרגיל כמו מה שרואים בכל יום בעולם, אש שורפת והמים מכבים את האש. כל דבר שרואים בטבע זה נקרא "טבע פשוט" שקורה בעולם.

מזמן אברהם אבינו שהקב"ה אמר לו "לך לך מארץך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א) הקב"ה יצר בעולם עוד מסלול של טבע שזה נקרא "טבע חכם". הטבע בלי הנס נהיה חכם וגמיש להשתנות, להיות קל ונוח איך שהצדיק רוצה ואיך שהאדם רוצה מבלי להגיע לנס, מתי שהקב"ה עושה לאדם נס הוא מנכה מזכויותיו. הדבר הגדול של האדם הוא שלא קרה לו נס אלא שהוא מגיע לאמונה ובטחון חזקים בקב"ה שהטבע נהיה נזיל לו ומשתנה בשבילו איך שצריך. עד אברהם אבינו הטבע היה קבוע, אש שורפת ומים מכבים, כל דבר בטבע יש לו את התפקיד שלו. אבל מאברהם אבינו הטבע התחיל להיות נזיל שזו לכיוונים ונוחות על פי הטוב של הצדיקים.

וכך רואים בקריעת ים סוף, הקב"ה אומר למשה רבנו "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (שמות יד, טו) אומר הקב"ה למשה לא טוב שיהיה פה נס אז תדבר אל העם שיסעו, הקב"ה רצה שיהיה טבע גמיש לנוחות של האדם ולכן אמר למשה "מה

תִּצְעַק אֵלַי שלא יתפלל כדי שהטבע יהיה גמיש, כי אם משה היה מתפלל היה נס וקורים דברים אחרים.

וגם אצל רבי פנחס בן יאיר, כמו שהגמרא מספרת (חולין ז.) שקרע את הנהר לעצמו ולאדם שעבר איתו את הנהר, לא על ידי נס אלא הוא לקח את הטבע ושינה אותו לנוחות של האדם וזה נקרא "טבע חכם". וכך גם אצל יהושע בן נון "**שָׁמַשׁ בְּגָבְעוֹן דָּוָם וַיִּרַח בְּעַמֻּק אֵילוֹן**" (יהושע י, יב) שהעמיד את החמה במקומה על ידי טבע ולא על ידי נס. הצדיקים הגדולים היו יודעים לקחת את הטבע ולעשות אותו טבע נזיל "טבע חכם" איך שנוח לצדיק. כי אם הטבע משתנה בגדר של נס, הקב"ה לוקח מהזכויות של האדם. בתוך הטבע נעשה נס לאדם שזה לא נס, אלא הטבע נהיה גמיש לרצונות של הצדיק.

וככה אפשר לבאר עוד ולומר, הגמרא מספרת (תענית כה.) על בתו של רבי חנינא בן דוסא שהייתה צדקת גדולה והיו לה הרבה ניסים ונפלאות. והגמרא מספרת ששבת אחת רבי חנינא בן דוסא בא לביתו מבית הכנסת וראה את בתו בוכה, שאל אותה למה היא בוכה, ענתה לו שבמקום לשים שמן בנרות שבת שמה מים ועכשיו זה דלוק במים ותכף יתכבו הנרות. אמר לה רבי חנינא שלא תצטער ומי שאומר לשמן שידלק יאמר למים שידלקו. אומרת הגמרא שהנרות דלקו עד מוצאי שבת, ובמוצאי שבת

עשה רבי חנינא ברכת מאורי האש של ההבדלה על הנרות האלו. גם פה זה לא היה נס אלא רבי חנינא רק ביקש מהטבע של המים שאמורים לא לדלוק, שידלקו עכשיו בשבילו. הוא שינה את הטבע ולא עשה נס, כי ברגע שהקב"ה עשה נס לאדם הוא לוקח מהזכויות שלו.

וזו מעלה גבוהה בתוך הטבע שאדם צריך לדעת להגיע אליה, שבתוך הטבע יהיה לו את הכוח לשנות את הטבע על ידי רצון הצדיק. "רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה" (תהלים קמה, יט) הקב"ה עושה את הרצון של הצדיק שמשנה לו את הטבע. יש טבע רגיל ויש טבע חכם שמתגמש ונוח לנוחות של האדם.

והגמרא מספרת (שם, כד:): על רבי חנינא בן דוסא שהיה עני גדול ובביתו לא היה כלום, לאשתו לא היה כסף לאפות לחם ובכל ערב שבת הייתה מדליקה את התנור עם עצים שיהיה עשן בחוץ בכדי שלא תתבייש שכולן אופות לחם. יום אחד אחת השכנות התווכחה עם אשתו של רבי חנינא והשכנה צעקה ואמרה לה שאין לה לחם בתנור שזה סתם עצים והיא עניה. נכנסה אותה שכנה לבית לבדוק במטבח, אשתו של רבי חנינא התביישה וברחה לחדר, נעשה נס ונהיה לחם בתנור. גם פה רואים שהרצון של הצדיק נעשה והטבע עשה את זה, בתוך הטבע היה שינוי מה שצריך.

וזה יסוד גדול שאדם יכול לקחת את הטבע ולעשות ממנו דברים נשגבים ולא להיכנס לגדר של נס כי נס זה כמו בנק, יש לאדם כסף הוא שם בבנק. אם הוא צריך כסף הוא מושך מהבנק, כשנגמר לו הכסף הוא נהיה מוגבל. כך גם בניסים, אדם עשה מצוה שם בבנק בשמיים, עוד מצוה עוד הפקדה בבנק, עשית משהו שנעשה לך נס לוקחים לך מהמצוות. יותר מידי ניסים, האדם נהיה כבר מוגבל ולא עוזרים לו. לכן אסור לאדם להגיע אף פעם למחשבה של נס. האדם צריך שגם הדברים הגדולים שקורים לו שיהיו בתוך הטבע כי אז הוא נהנה ומשתמש מבלי למשוך מהבנק.

והאדם צריך לדעת ככל שהאמונה והבטחון שלו גדולים בקב"ה כך הטבע מתנהג איתו כמו נס, "ה' צִלְף עַל יַד יְמִינֶךָ" (תהלים קכ"א, ה) הקב"ה מתנהג עם האדם כמו צל, האדם מזיז את היד והצל זו, כך הקב"ה מתנהג עם האדם. איך שהאדם מתנהג עם הקב"ה במסירות ובבטחון, גם הקב"ה כך מתנהג איתו. ככל שהאמונה והבטחון של האדם גדולים בקב"ה, כך הקב"ה מתנהג איתו באותה צורה. מי שעושה את הדברים מבלי לחשוב בשביל התורה והמצוות, אז המסירות נפש שלו נהיית טבע ואז גם הקב"ה מתנהג איתו בדברים שנראים גדולים וניסים

כמו שזה טבע. המסירות נפש של האדם נותנת את המדד כמה ואיך הקב"ה יתנהג איתו.

אבל אדם שמנותק לגמרי מההתנהלות שלו ועושה את הטבע טבע ואת הנס נס, בשבילו גם אם הקב"ה עושה משהו קטן זה נס ולכן מנכים לו מזכויותיו. אדם שמנותק לגמרי ואין לו שום מסירות לאף דבר ועניין, מתי שיש לו בעיה והקב"ה נותן לו דבר, זה בגדר של נס והקב"ה מנכה לו מהזכויות שלו.

"וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ"

אכילת דבר שלא בקדושה גורמת לאדם לרדת למקומות נמוכים ולדברים רעים

התורה הקדושה אומרת לנו בפרשת השבוע שמשה רבנו מצווה את המרגלים להביא מפירות ארץ ישראל למדבר, ועוד אומרים לנו רבותינו הקדושים שמשה רבנו הזהיר את המרגלים שלא לאכול מהפירות אלא רק להביא אותם למדבר. אחת הסיבות שבני ישראל חטאו והתדרדרו מאנשים קדושים וגדולים שהיו ראשי שבטי ישראל והגיעו לדבר לשון הרע על ארץ ישראל, אומרים רבותינו הקדושים שזה היה בגלל שאכלו מפירות

ארץ ישראל. צריך לשאול מדוע הרי פירות ארץ ישראל מקודשים, אם כך למה משה ציווה אותם לא לאכול מהפירות?

יש עוד לשאול מתי שהמרגלים התלונונו והביאו את דיבת הארץ רעה, אמרו המרגלים לעם תראו אותנו איך יצאנו מפה קדושים וצדיקים ויראי השם, עכשיו אנחנו חולקים על השם ואומרים לא להיכנס לארץ ישראל, אחת הסיבות שהתדרדרנו זה כי אכלנו מפירות ארץ ישראל והפירות הורידו אותנו לדרגה נמוכה לחלוק על הקב"ה, אם כך מדוע הפירות של ארץ ישראל לא היו טובים באותה שעה שהמרגלים שהיו אנשים גדולים כך התדרדרו לחלוק על הקב"ה?

אלא צריך לדעת יסוד גדול, בכל דבר בחיים יש חיבור של שני דברים שביחד זה נהיה שלם. ניקח את האדם יש לו את הגוף הגשמי שזה עפר מן האדמה וכמו שאומרים רבותינו הקדושים שהקב"ה אסף חולות מכל מדינה בעולם ומזה יצר את האדם כך שהאדם יוכל להיקבר בכל מדינה בעולם והאדמה תקבל את גופו שזה חלק הגשמי שבאדם שנוצר ממנה, רוח ונשמה שבאדם זה החלק שבקדושה וכשהם מתחברים יחד נוצר אדם. ומתי שהקב"ה לוקח את הנשמה, האדם מת וחוזר לאדמה מכור מחצבתו.

וכך כל דבר בעולם יש לו שני חלקים, חלק אחד הגשמי הארצי וחלק שני הדבר הרוחני והמרומם שזה בא מהקב"ה, ככה גם בפירות ובאכילה של האדם יש שני חלקים, חלק גשמי שזה הפרי וחלק רוחני שזה ניצוצות הקודש שנמצאים בתוך הפרי. לכן ככל שהאדם יותר מברך ואוכל את האוכל בקדושה וטהרה ואומר דברי תורה על השולחן, הוא מגדיל ומחזק את הכוח הרוחני שיש באוכל.

הגמרא אומרת (סנהדרין ע.) על בן סורר ומורה ילד קטן פחות מגיל שלוש עשרה שאוכל תרטימר בשר ושותה חצי לוג יין האיטלקי, הילד הזה נהיה בן סורר ומורה ואביו ואמו מביאים אותו לזקני העיר ואומרים להם "בַּנְנוּ זֶה סוֹרֵר וּמִרְה אֵינְנוּ שְׂמַע בְּקִלְנוּ זוּלָּל וְסָבָא" (דברים כא, כ) ואז מוציאים אותו להריגה. והגמרא אומרת שאם אכל את התרטימר בשר שזו מידה של משקל וחצי לוג יין האיטלקי בסעודת ראש חודש או בסיום מסכת או במקום של קדושה, הוא לא נהיה בן סורר ומורה. אבל אם אכל את זה בביתו או במקום אחר, כן נהיה בן סורר ומורה כי אכילה לא במקום של קדושה תיקח אותו להיות אדם לא טוב ובסופו של דבר יהיה אותו ילד רוצח ולא טוב. אבל אם אוכל את הבשר בסעודת מצוה, אז החלק הרוחני שבאוכל מתגבר ועולה ולוקח את

האדם למקומות קדושים ואין מציאות שאכילה קדושה תיקח את האדם לדבר לא טוב.

בכל אכילה ובכל שתיה יש בהם שני חלקים גשמי ורוחני, אדם שמתרכז בחלק הגשמי ואוכל את האוכל וחושב רק על ההנאה והחלק הגשמי, הכוח הזה הולך לתאוה ולמקום שלילי. אדם שאוכל ולא משנה כמה ולא משנה מה, אבל מברך ומבקש מהקב"ה שבאוכל הזה תהיה קדושה ותהיה ברכה, מכניס לתוך גופו דברים קדושים, את החלק הרוחני שמחזק אותו בתוך עצמו והאכילה הזו יכולה לעזור לאדם לעלות ולהתעלות בתורה וביראת שמיים ובדברים גדולים וקדושים.

על פי זה אפשר להסביר מה שקרה עם הפירות של ארץ ישראל, רבותינו הקדושים אומרים שאת החלק הרוחני של כל הפירות האלו, הקב"ה לקח ושם אותו בתוך המן. במן היה כל התרכיב הרוחני שצריך להיות בפירות והמן היה כולו לחם אלוקים, לחם טהור וקדוש כי כולו היה מניצוצות הקודש של ארץ ישראל. לכן מתי שהמרגלים אכלו מפירות ארץ ישראל, הם אכלו פרי שכולו היה גשמי ואין בו שום ניצוץ של קדושה. לכן אמרו יהושע וכלב לעם **‘וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם’** (במדבר יד, ט) הפירות האלו שיושבני הארץ אוכלים הוא הפסולת של לחמנו כי אין בהם קדושה, הלחם

שאנחנו אוכלים המן הוא קדוש והוא לקח את כל ניצוצות הקדושה של הפירות.

וכך אפשר להביא ראיה המרגלים היו צריכים שמונה אנשים להרים אשכול של ענבים, הרי האשכול לא שוקל משקל כה גדול ששמונה אנשים ירימו אותו, אלא כמו שאדם חי נושא את עצמו ופחות כבד, ואילו אדם שמת נהיה כבד כי החלק אלוה ממעל לא נמצא והנשמה שמרימה את האדם יצאה ממנו, אותו דבר הפירות של ארץ ישראל היו כבדי משקל והיו צריכים שמונה אנשים שירימו אשכול של ענבים כי הקדושה של הפירות כמו מת יצאה מהפירות ואז המשקל של הענבים היה כבד ביותר.

לכן הפירות שהמרגלים אכלו בארץ ישראל זה היה לחובתם, כי זה היה רק דבר גשמי בלי שום חלק רוחני שעבר לתוך המן, כך התדרדרו עד שחלקו על משה רבנו ועל השכינה ודברו לשון הרע על ארץ ישראל, כי אדם שאוכל פרי שיש בו רוחניות וגשמיות הוא יודע ללכת לברך ולשאוב את הרוחניות בתוכו, והפרי שאוכל זה רק עבור מה שהגוף צריך לאכול וזה מותר ואפשרי. אבל ברגע שהפרי נטול כל רוחניות וקדושה, זה נהיה בעוכריו והפרי הזה נהיה נזק ודבר לא טוב. משה רבנו ציוה אותם להביא מפירות הארץ להראות לעם איך פרי

יכול להיות נקי מקדושה עד שיורדת מהפרי כל הקדושה וכל הרוחניות ולא ציוה עליהם לאכול את הפירות.

זה יסוד גדול שהאדם צריך ללמוד בנפש שלו שבכח האכילה האדם יכול לינוק ולקחת ניצוצות הקודש, לקחת דברים גדולים וקדושים. לכן מקפידים הרבה בברכות הנהנין שאדם צריך לברך כשאוכל, יש אנשים שכאשר יגיעו לשמיים בסוף ימיהם, דנים אותם ואז רואים שהם צריכים לחזור בגלגול, יש הרבה אופנים של גלגול, יש אדם שחוזר בגלגול של בהמה ומתי ששוחטים את הבהמה מברכים ומתי שאוכלים את הבשר מברכים ואז האדם מתקן את הנשמה המגולגלת בבהמה ומרים אותה ומקדש אותה. אבל אם אדם אוכל בלא ברכה, הוא מכניס בתוך עצמו נשמות שלא תיקן אותם.

לפעמים אדם אוכל פרי או שותה מים ולא בירך עליהם ברכה ובאותו מאכל יש נשמה של אדם רשע או אדם שעשה מעשים לא טובים שחזר בגלגול באותו מאכל, אם הוא לא בירך הוא מכניס בתוכו את אותו נשמה של האדם הלא טוב. כך רואים אדם טוב ואהוב שפתאום נהיה אדם רע ומתנהג לא טוב, זה כי יכול להיות שאכל מאכל בלא ברכה והכניס בתוכו נשמה קשה ולא טובה של אדם רשע שמשפיעה עליו להתנהג כמו אותו רשע.

אדם צריך לדעת כל מה שאוכל זה ניצוצות הקודש, בניצוצות הקודש אדם יכול להעלות ולהתעלות. **שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ עַל שְׁלֹחַן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עֲלֵיו דְּבַרֵי תוֹרָה, כְּאֵלוּ אָכְלוּ מִזְבְּחֵי מִתִּים** (אבות ג, א) שלושה אנשים שישבו לאכול ולא אמרו דברי תורה אכלו מזבחי מתים, אכלו את הנשמות של המתים שנמצאים בתוך האוכל והכניסו אותם בתוכם, את הזבחים של המתים. אבל אדם שדיבר דברי תורה בשולחן ובירך ברכה לפני שאכל זה השולחן אשר לפני השם, השולחן נהיה כמזבח לפני השם והוא מתקן את כל הנשמות והניצוצות, גורם תיקון גדול לעולם.

מתי שהאדם מתקן את נשמות הנפטרים, הנשמות הללו מלמדות זכות על האדם וגורמות שהאדם יעלה ויתעלה כי הנשמות הללו חייבות לו כי עשה להם דברים טובים שהרים את הנשמות שלהם, לכן כל אחד יקפיד בכל מה שאוכל ושותה יברך ברכה. זו הסיבה שרואים פתאום אנשים עם קליפה על הפנים, אנשים שמזיקים ומצערים אחרים, גורמים לאנשים צער ועוגמת נפש גדולה כי אכלו בלי ברכה ומתעברות בהם נשמות לא טובות שמדרדרות אותם לדברים רעים ומקומות לא טובים.

וכך יש סיפורים על רבנו האר"י הקדוש שאנשים נסעו עד סוף העולם רק כדי לברך ברכה על שתיית מים לתקן נשמות של אנשים. נקפיד בכל כוחנו לברך על כל דבר שאוכלים ולהגיד דברי תורה בשעת האכילה, ומתי שהאדם כך עושה אז מרים את האוכל למקום גבוה וקדוש.

"וְנָהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הֵינּוּ בְעֵינֵיהֶם"

**איך שהאדם מראה את עצמו בפני
אחרים ככה יחשבו עליו**

בפרשת השבוע אומרים המרגלים אחרי שחזרו מלרגל את ארץ ישראל **"וְנָהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הֵינּוּ בְעֵינֵיהֶם"**, המרגלים מספרים שיושבי הארץ ראו את המרגלים כמו חגבים. רש"י אומר במקום שמענו אומרים זה לזה נמלים. הרבה שנים אנחנו חושבים על הרש"י הזה, ידוע שכל מילה ברש"י מדוקדקת בדקדוק גדול ביותר ורש"י חזר על הפירוש שלו שבעה פעמים וברוח הקודש אמר רש"י את הדברים. אם התורה אומרת כמו חגבים, למה רש"י משנה ואומר כמו נמלים, הרי רש"י לא משנה דברים על דעת עצמו ואומר דבר שלא בדיוק כמו שהתורה אומרת, אם כך למה רש"י אומר כנמלים ולא כחגבים?

אלא אומרים רבותינו הקדושים וְכֵן הֵינּוּ
 בְּעֵינֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם רוֹאֵה אֶת עַצְמוֹ בְּפָנָיו עַצְמוֹ,
 כִּי הָאֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים עָלָיו. אִם אָדָם יוֹשֵׁב עִם אָדָם
 אַחֵר בְּלִי בִטְחוֹן עַצְמִי, גַּם אוֹתוֹ אָדָם יִתְנַהֵג כְּלִפּוֹ
 בַּחוּסֵר בִּטְחוֹן עַצְמִי וַיִּזְלַח בּוֹ. אִם הָאָדָם יִהְיֶה עִם
 בִּטְחוֹן עַצְמִי וַיַּעֲמוֹד בַּחוּזֵק נִפְשִׁי, הָאָדָם שְׂמוּלוֹ
 יִכְבֵּד אוֹתוֹ וַיִּתְנַהֵג אִתּוֹ בַּתּוֹר אָדָם מִכּוּבָד.

ואולי אפשר לפרש עוד, חז"ל אומרים לנו (עירובין
 ק:) אמר רבי יוחנן אלמלא לא ניתנה תורה היינו למידין
 צניעות מחתול וגזל מנמלה. אם הקב"ה לא היה
 נותן לנו את התורה הקדושה היינו לומדים את כל
 האורחות חיים שלנו ואיך להתנהג בחיים מהחיות.
 מהנמלה היינו לומדים לא לגזול ובטחון בהשם, כי
 מי שגזול הוא לא מאמין בהשם, אדם גונב וגזול כי
 הוא רואה שאין לו והוא לא מאמין שיכול להיות
 לו, אז הוא הולך וגונב. אבל אדם עם בטחון בהשם
 אומר אין לו היום, מחר השם יתן לו.

ורואים מה שמובא במדרש (דב"ר ה, ב) על הנמלה
 את מעלת הבטחון בקב"ה. אָמַר רַבִּי תַנְחוּמָא וְכָל
 חַיִּיהָ אֵינָהּ אֵלָא חֶטֶה וּמְחַצָּה, וְהִיא כּוֹנֶסֶת אֶת אֶלּוּ,
 שְׂאֵמְרָהּ שְׂמָא יְגֹדַר עָלֶיּהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חַיִּים וַיְהִיָּה
 לִי מוֹכֵן לְאָכֵל. הנמלה חיה שישה חודשים ובכל זאת
 היא אוספת כמות גדולה של אוכל שאפשר לפרנס
 עם זה הרבה אנשים ממה שאספה בשישה חודשים.

הנמלה בונה את הבית שלה שלוש קומות, קומה עליונה משאיירה אותה ריקה שאם ירד גשם האוכל לא יתקלקל וקומה תחתונה משאיירה הנמלה אותה ריקה בגלל שיש שם יובש ועובש שלא יקלקלו את האוכל, בקומה האמצעית שומרת שם את האוכל.

ואומר המדרש הנמלה שומרת כמויות כ"כ גדולות של אוכל למרות שהיא חיה רק שישה חודשים, כי אומרת הנמלה לקב"ה גם שנכתב עלי לחיות שישה חודשים, אני מאמינה בך שתפרע את זה ואני אוספת אוכל כי יש לי אמונה שתתן לי יותר זמן לחיות ומפה רואים את הכוח של הבטחון והאמונה הגדולה של הנמלה בקב"ה.

וידוע שבבריאת העולם, כשהקב"ה רצה לברוא את האדם הוא ביקש מכל הבריאה כולה שכל אחד יתן חלק ממנו, כמו שהמשנה אומרת (אבות ה, כ) הָיוּ עֵץ פְּנִימָה, וְקֵל פְּנִימָה, וְרִץ פְּנִימָה, וְגִבּוֹר פְּנִימָה. וכך גם מתי שדוד המלך סיים לכתוב את ספר התהלים, אומר המדרש (ילקוט"ש תהלים, קנ) שזחה דעתו של דוד עליו ובאה הצפרדע ואמרה לו שלא תזוח דעתו עליו והיא אומרת שירות ותשבחות יותר ממנו ומיד דוד המלך התבייש ושתק. שאלנו איך הצפרדע יכלה לבוא ולהוכיח את דוד המלך, אלא האדם קיבל את הכוח לשיר ולהודות לקב"ה מהתרומה שהצפרדע תרמה לאדם בבריאת העולם ולכן יכלה להוכיח אותו.

וכך גם פרשנו ואמרנו על עורות התחשים בבנית המשכן, במשכן היה עור מיוחד שכיסו בו את המשכן מחיה שנקראת תחש ואומרת הגמרא (שבת כח:): **תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה היה.. וקרן אחת היתה לו במצחו ולפי שעה נזדמן לו למשה ועשה ממנו משכן ונגנז.** התחש הייתה סוג של חיה שנבראה לפעם אחת בכל העולם רגע לפני שבנו את המשכן. נשאל למה הקב"ה לא ברא אותה בבריאת העולם וברא אותה לרגע אחד לבנית המשכן, אלא אם היא הייתה נבראת בבריאת העולם היא הייתה גם צריכה לתרום לאדם את היופי הנדיר שהיה לה ואז האדם היה מתקלקל ומגיע לדברים חמורים, לכן לא נבראה בבריאת העולם אלא רק למשכן.

על פי זה אפשר לבאר המרגלים אומרים "וַיִּנְהִי בְעֵינֵינוּ פְּחָגְבִים" ורש"י אומר כנמלים, יושבי הארץ ראו שיש למרגלים מידות של נמלים, המרגלים לא יקחו לנו את הארץ כי כל דבר שהנמלה נוגעת היא לא חוזרת עוד פעם ולוקחת, אם נמלה אחת נגעה במשהו הנמלה השניה לא תיגע בזה כי הם לא גנבים. לכן אמרו המרגלים הם ראו אותנו כנמלים ולא פחדו מאיתנו שאם נגענו בדבר והארץ שלנו אז המרגלים לא יגנבו את זה ולכן לא פחדו מהמרגלים ולא תפסו אותם כי חשבו שלא יגזלו את הארץ.

— • —